

Lägesuppdatering av strategigenomförandet per den 15 mars 2020,
samt resultat sedan den senaste strategirapporteringen

Innehåll

Om strategirapporten – syfte och upplägg.....	2
1 Sidans bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning	5
2 Översikt av strategisammanhanget.....	6
2.1 Förändringar i strategisammanhanget	6
2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget	7
2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer	8
3 Resultatredovisning	8
Sidans bidrag till förändring på strateginivå	8
3.1 Stödområde 1: Stöd till den egna förmågan	10
3.1.1 Mål 1.1: Stärkt respekt för mänskliga rättigheter med särskilt fokus på kvinnors och flickors möjligheter att åtnjuta sina mänskliga rättigheter	10
3.1.2 Mål 1.2 Fler kvinnor och män deltar i stärkta demokratiska processer och utkräver ansvar från myndigheter och folkvalda företrädare.....	11
3.1.3 Mål 1.4 Stärkt kapacitet inom det civila samhället att arbeta för ökad respekt för mänskliga rättigheter och bidra till insyn och granskning av offentliga institutioner	13
3.2 Stödområde 2: Utbildning	14
3.2.1 Mål 2.1 Fler flickor och pojkar har tillgång till förbättrad grundskole- och gymnasieutbildning	14
3.2.2 Mål 2.2 Fler flickor och pojkar har möjlighet att slutföra sin skolgång	15
3.3 Stödområde 3: Sysselsättning.....	16
3.3.1 Mål 3.1 Ökat antal kvinnor och män som har kunskaper och färdigheter som ökar möjligheterna till produktiv och hållbar sysselsättning	16
3.4 Stödområde 4: Privatsektorutveckling och landsbygdsutveckling	17
3.4.1 Mål 4.1 Ökad produktivitet och förädlingsgrad inom lantbruket, samt hållbart nyttjande av naturresurser	17
3.4.2 Mål 4.2 Förbättrade försörjningsmöjligheter för fattiga kvinnor och män på landsbygden inklusive förutsättningar att starta och driva kommersiella verksamheter	18

3.5	Stödområde 5: Ekonomisk Integration.....	19
3.5.1	Mål 5:1 Förbättrad infrastruktur, tillgång till marknader och finansiella tjänster på landsbygden.....	19
4.	Implikationer för innevarande strategiperiod	20
	Bilaga 1 Rapport P6 Finansiellt år 2019.....	21

Om strategirapporten – syfte och upplägg

Syftet med strategirapporten är rapportera Sidas strategigenomförande till UD. Strategirapporten tjänar som underlag till vårsamråden med Utrikesdepartementet (UD) samt till Regeringskansliets (RK) resultatrapportering. Sida är avsändare och UD är målgrupp för och mottagare av strategirapporten.

Vid sidan av strategirapporten redovisar Sida sin verksamhet till regeringen genom årsredovisningen. Denna inkluderar redovisning från strategigenomförandet på en övergripande nivå per strategi. Strategirapporten går djupare och redogör för strategigenomförandet per strategimål för varje strategi och drar även framåtblickande slutsatser.

Strategirapporten är utformad i enlighet med regeringens riktlinjer för strategier. Strategirapporten ska redovisa, analysera och bedöma resultaten av strategigenomförandet i förhållande till angivna strategimål¹ samt redogöra för implikationer för det fortsatta strategigenomförandet. Vid behov ska rapporten redovisa förändringar i förutsättningarna för genomförandet. Det finns tre typer av strategirapporter: Strategirapport år 1, årlig strategirapport och fördjupad strategirapport.

- Strategirapport år 1** skrivs för strategiperiodens första år efter genomförd operationalisering. Rapporten sammanfattar slutsatser och redovisar resultat från genomförandet av föregående strategi (i de fall det finns en tidigare strategi). Denna strategirapport redogör även för den förändringsteori som ligger till grund för Sidas stöd inom strategin, centrala överväganden samt hur verksamheten ska genomföras och följas upp under strategiperioden.
- Den årliga strategirapporten** skrivs för de år då varken en fördjupad översyn eller operationalisering genomförts.
- Den fördjupade strategirapporten** skrivs näst sista året av strategin efter att en fördjupad översyn genomförts. Rapporten redogör för slutsatserna från den fördjupade översyn av strategigenomförandet som sker en gång per strategi. Den fördjupade strategirapporten ska sammanfatta genomförandet av hela strategin hittills² (bl.a. analys av resultat per strategimål) samt ge tydliga rekommendationer inför kommande strategiperiod. Den fördjupade strategirapporten utgör Sidas huvudtillfälle att lämna rekommendationer till regeringens anvisningar inför ny strategi.

¹ I de tidigare resultatstrategierna används begreppet *resultat*. Denna mall använder genomgående begreppet *strategimål* i linje med nya riktlinjer för strategier. I resultatstrategierna är resultaten klustrade kring *resultatområden*. Mallen använder dock genomgående begreppet *stödområde*.

² Dvs. från strategins början fram till 15/3.

Strategirapporten är en lägesuppdatering av strategigenomförandet och bedömer resultat sedan den senaste strategirapporten. Strategirapporten bygger på det underlag som finns tillgängligt vid tillfället för strategirapportens framtagande (t.ex. rapportering, reserapporter, studier, utvärderingar, analyser och anteckningar från partnermöten).

Kapitel 1 sammanfattar Sidas bedömning av strategigenomförandet per strategimål. **Kapitel 2** ger en översikt av strategisammanhanget och beskriver den kontext (tematisk/geografisk) i vilken strategin genomförs. **Kapitel 3** redovisar resultat från strategigenomförandet. **Kapitel 4** redogör för eventuella implikationer för det fortsatta strategigenomförandet som behöver lyftas till UD.

”**Trafikljusen**” är Sidas viktigaste signalsystem för att följa hur det går i strategigenomförandet. En bedömning görs för varje strategimål och ger en snabb överblick av nuläget. Bedömningen och motiveringen till denna utgör narrativet i resultatredovisningen (kapitel 3) i strategirapporten. I strategirapporten bedöms två aspekter:

- 1. Utveckling mot strategimålet:** Strategimålen anger vad Sidas arbete ska bidra till under en angiven strategiperiod och utgör den huvudsakliga styrningen i strategigenomförandet. Trafikljusbedömning för *utveckling mot strategimålet* används för att få en snabb uppfattning om utvecklingstrender inom de målområden i kontexter där Sida är aktiv. Sidas insatser kan vara med och påverka utvecklingstrender inom de områden där vi är aktiva, men det handlar ofta om större komplexa och långsiktiga förändringar på nationell, regional och/eller global nivå, där ett stort antal faktorer utanför Sidas kontroll inverkar på utvecklingen i kontexten. Trafikljusbedömningen och färgsättningen motiveras och beläggs utifrån tillgänglig statistik, källor eller rapporter.

Bedömning av utvecklingstrender i kontexten i förhållande till **strategimålen**:

- Grön:** Utvecklingen går framåt
- Gul:** Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt
- Röd:** Utvecklingen går bakåt

- 2. Portföljens relevans:** Sidas strävan är att sätta samman och upprätthålla en relevant och väl avvägd portfölj i förhållande till utvecklingsutmaningar i respektive strategikontext, strategins mål och Sidas ambitioner avseende förväntade förändringar och resultat. *Portföljens relevans*, dvs. om Sida har satt samman en väl avvägd portfölj av insatser och aktiviteter som bedöms bidra till förändring i linje med strategimålet.





















Sida måste löpande justera sin förändringsteori och portfölj utifrån olika aspekter:

- (i) föränderlig kontext och sammanhang, (ii) efter den styrning som myndigheten får och (iii) beroende på om aktiviteter inte gett eller förväntas ge resultat. Trafikljusbedömningen och färgsättningen av detta trafikljus beaktar och utgår från dessa aspekter.

Bedömning av **portföljens relevans**:

- Grön:** Portföljen är relevant
- Gul:** Portföljen är delvis relevant
- Röd:** Portföljen är inte relevant

1 Sidas bedömning av strategigenomförandet – en sammanfattning

	Mål ³	Portfölj ⁴
Stöd till den egna förmågan		
Respekt för mänskliga rättigheter, särskilt kvinnors och flickors		
Deltagande i demokratiska processer, ansvarsutkrävande		
Offentliga institutioners kapacitet för grundläggande tjänster		
Civilsamhällets förmåga att arbeta med mänskliga rättigheter och insyn		
Utbildning		
Ökad tillgång till förbättrad grundskola och gymnasium		
Flickors och pojkars möjligheter att slutföra sin skolgång		
Sysselsättning		
Kunskap och färdigheter för produktiv sysselsättning		
Privatsektorutveckling och landsbygdsutveckling		
Produktivitet inom lantbruket, hållbart naturresursnyttjande		
Försörjningsmöjligheter på landsbygden, privatsektorutveckling		
Ekonomisk integration		
Förbättrad infrastruktur, tillgång till finansiella tjänster på landsbygden		

³ Bedömning av utvecklingen i kontexten i förhållande till **strategimålen**: Grön: Utvecklingen går framåt; Gul: Utvecklingen går delvis framåt eller delvis bakåt; Röd: Utvecklingen går bakåt.

⁴ Bedömning av **portföljens relevans**: Grön: Portföljen är relevant; Gul: Portföljen är delvis relevant; Röd: Portföljen är inte relevant.

2 Översikt av strategisammanhanget

Totalt strategibelopp:
4 872 000 MSEK

Utbetalat belopp hittills:
5 123 406 MSEK

Antal insatser 2019:
36

2.1 Förändringar i strategisammanhanget

Afghanistan har under rapporteringsperioden präglats av en stor osäkerhet kring den politiska och säkerhetsmässiga utvecklingen samt en osäkerhet kring nivåer och tidsramar för fortsatt internationellt stöd.⁵ USA, som är den enskilt största givaren till Afghanistan, har avisert kraftigt minskade biståndsvolymer under de kommande åren. Presidentvalet som skjutits upp vid flera tillfällen, ägde till slut rum i september. Fem månader senare deklarerades den sittande presidenten Ashraf Ghani ha vunnit. Hans vinst med (50,6 procent) utgjorde dock minsta möjliga marginal för att undvika en andra valomgång mot huvudmotståndaren Abdullah Abdullah. Den senare har inte godkänt valresultatet vilket resulterade i att båda kandidaterna lät sig sväras in som presidenter vid två parallella cermemonier den 9 mars. Den politiska osäkerheten har varit nära kopplad till de diskussioner som förts om ett eventuellt fredsavtal mellan talibanerna och USA. Den 29 februari deklarerade USA och Talibanerna att man slutit ett avtal som drar upp riktlinjerna för ett amerikanskt trupptillbakadragande samt ska utgöra en garanti om att Afghanistans territorium inte ska upplåtas åt terrorister som kan hota USA eller dess allierade. Avtalet stipulerar också att en ”intra-afghansk” dialog om fred ska starta den 10 mars samt innehåller en klausul om vapenvila och fångutväxling. Bland den afghanska allmänheten finns en oro för vad som kan äventyras vid en framförhandlad fred mellan talibaner och den afghanska regeringen. 87,1 procent av de tillfrågade i Asia Foundations senaste opinionsundersökning svarade att det är mycket viktigt eller ganska viktigt att bevara den Afghanska konstitutionen, 83,9 procent svarade att det är viktigt eller mycket viktigt att bevara kvinnors rättigheter.⁶

Någon ny vapenvila liknande den som ägde rum 2018 har ännu inte genomförts. I enlighet med vad avtalet mellan talibanerna och USA stipulerade genomfördes en så kallad minskning av våldsnivåerna under veckan innan undertecknandet. Våldsnivåerna sjönk mycket riktigt men bara för att mer eller mindre omedelbart återgå till vad som fortatt är mycket höga nivåer. Afghanistan har gått om Syrien som det minst fredliga landet i världen enligt the Global Peace Index.⁷ United Nations Assistance Mission in Afghanistan (UNAMA) noterar att det tredje kvartalet under 2019 såg de högsta siffrorna för dödade och skadade civila sedan mätningarna inleddes 2009.⁸ Det våld som drabbar civila i Afghanistan utgör ett kontinuerligt och grovt kränkande av deras mänskliga rättigheter. Den politiska osäkerheten och våldet påverkar den ekonomiska utvecklingen negativt framförallt genom att investeringar skjuts på framtiden. Detta påverkar starkt möjligheterna att nå resultat inom de stödområden som arbetar med sysselställning och ekonomisk integration.

⁵ Afghanistan Development Update July 2019 – Building Confidence Amid Uncertainty, (July 2019), p. 1

⁶ Survey of the Afghan People – Afghanistan in 2019, (2019), s. 77

⁷ Survey of the Afghan People – Afghanistan in 2019, s. 57

⁸ UNAMA Quarterly Report on the Protection of Civilians in Armed Conflict: 1 January to 30 Sept 2019, (Oct 2019), s. 1

2.2 Sveriges roll i strategisammanhanget

Tabell 1. Givarkontext

Biståndets (via budgeten) andel av statsbudgeten utgör: ca 50 procent	Strategins andel av det totala biståndet utgör ca 3 procent .
De fem största givarna USA, Tyskland, EU, UK och Japan	Sverige är den 8 största givaren. Av EU MS är Sverige den 3e största givaren.
EU-delegerat samarbete: MSEK 45,5 är mottagna från EU-kommissionen under perioden 2019 inom stödområdet Stöd till den egna förmågan inom ramen för Afghanistan Peace Support Mechanism (APSM)	

Afghanistan fortsätter att vara ett land som är starkt beroende av bistånd. Preliminära siffror för 2019 visar att bistånd finansierar 50 procent av statens samlade utgifter⁹. Den ekonomiska tillväxten är alltför långsam och behovet av bistånd är fortsatt stort. Säkerhetssektorn slukar enorma belopp, motsvarande cirka 30 procent av bruttonationalprodukten.¹⁰ Världsbanken anger att biståndet till Afghanistan förväntades minska med 11 procent under 2019. Dessa siffror har dock inte ännu kunnat fastställas. En reell minskning av biståndet förutses under den nästkommande strategiperioden, 2020-2024. Det är främst USA som tydligt har aviserat en minskning. Givet utgångsläget där USA står för ungefär en tredjedel av det samlade biståndet, kommer denna minskning att få märkbara konsekvenser. Samtliga stora givare är närvarande i landet. En femtedel av det samlade bilaterala utvecklingssamarbetet går genom en givargemensam fond, Afghanistan Reconstruction Trust Fund (ARTF), administrerad av Världsbanken. Detta stöd blir därmed väl koordinerat och väl anpassat till statens system och prioriteringar.

Diskussionerna om utvecklingssamarbetets förhållande till den politiska utvecklingen har intensifierats under det senaste året och allt större krav på samordning mellan fredssträngningar och biståndsplanering ställs på givarsamfundet och starkare multilaterala strukturer och mekanismer blir avgörande. En ständigt återkommande fråga har varit och fortsätter att vara, osäkerheten kring en framtida regering och inflytandet av talibanerna politiskt och i styrningen av de finansiella resurserna. Det internationella samfundet har vid åtskilliga tillfällen lyft behovet av att vara förberedda för stora förändringar och där en ny typ av statlig motpart kan komma att kräva gemensamt överenskomna ”key elements for sustained support”. Det gångna året har också påvisat behovet av bibehållen flexibilitet och möjlighet att anpassa Sveriges position till den föränderliga situationen och förutsättningarna för biståndet.

EU är fortsatt en av de största givarna i Afghanistan och givet signalerna från USA om kraftigt minskade biståndsvolymer placeras EU i en alltmer central och strategisk position. Trots att EU fortsatt opererar med neddragna resurser i form av personal på plats, söker delegationen att stärka koordineringen av medlemsstaterna och man har bland annat testat aptiten för stärkt samarbete på

⁹ IMF Country Report No. 19/157, p. 26, Afghanistan: Progress and Remaining Challenges, Asian Development Bank (2019), s. 5 and Afghanistan Development Update July 2019 – Building Confidence Amid Uncertainty, s.19 och Afghanistan Development Brief, Highlights of Afghanistan Fiscal Year 1398 Budget (December 2018), s.1

¹⁰ Afghanistan: Public Expenditure Update, World Bank (2019), s. 1

biståndssidan. I juni 2019 slöt Sida avtal med EU:s utrikespolitiska instrument om att genomföra en mekanism till stöd för inkluderande fred: Afghanistan Peace Support Mechanism (APSM). APSM finansieras med medel som delegerats från EU på motsvarande 60 MSEK, liksom 7 MSEK från den bilaterala strategin. Genomförandet av APSM ökar möjligheten till koordinering mellan Sveriges och EU:s utvecklingssamarbete inom fredsområdet samt innebär att Sverige tillsammans med EU kan åta sig en mer strategisk roll genom att stärka länkar mellan track I, track II och track III i fredsprocessen.

Sverige ingår tillsammans med Norge, Danmark, Finland samt Nederländerna i en Nordic + samordningsstruktur som gemensamt följer centrala frågorna för givarsamfundet såsom val, utbildning och fred. Tillsammans utgör Nordic + den fjärde största givaren i landet. USA, Tyskland och EU är de större givarna. Som en del av EU får Sverige större genomslag än som ensam bilateral partner. Från 1 december 2019 och 6 månader framåt är Sverige ordförande i Nordic+ och representerar därmed de övriga givarna i centrala koordineringsmekanismer.

Biståndsarkitekturen i Afghanistan anses fragmenterad och svag. ARTF är den samordningsmekanism som fungerar bäst. Men ett större engagemang för samordning, prioritering och koordinering av biståndsresurserna, både från givare och regering är påtaglig, bl a till följd av redan minskade biståndsvolymer, ökade krav på resultat och höjd biståndseffektivitet. Diskussioner har förts under året för att se hur samordnings- och uppföljningsmekanismer kan förbättras. Framförallt har givarna uttryckt missnöje med processen kring det uppföljningsinstrument som togs fram i Geneve 2018 - Geneva Mutual Accountability Framework (GMAF). Samordning inom sektorerna har också varit en källa för diskussion och Sverige har aktivt bidragit till samordning inom utbildning i samband med etablerandet av finansieringsmekanismen Education Cannot Wait (ECW) samt aktivt ingått i en Dfid-ledd process för att se över samordningen inom utbildningssektorn. Om än planerade så har den typen av översyn ännu inte genomförts inom andra sektorer och processen kom av sig då fredssamtal och valet fångade mycket av regeringens och det internationella samfundets uppmärksamhet.

2.3 Synergier med andra svenska strategier och aktörer

Liksom vid det förra rapporteringstillfället visar sig synerigerna med andra strategier tydligast inom stödområdet utbildning och med *Strategi för Sveriges globala utvecklingssamarbete inom hållbar social utveckling 2018–2022*. Inom detta område finns konkreta exempel på hur insatser direkt kopplar till globala stöd inom utbildning samt hur utvecklingssamarbetet anpassas till behoven i en humanitär kontext såsom tre insatser som ger stöd till utbildning för pojkar och flickor på flykt (se nedan under avsnitt 3.2). Därmed uppnås även till viss del synergier med *Strategin för humanitärt bistånd*. Synergier finns även med *Strategin för stöd genom svenska organisationer i det civila samhället 2016-2022* genom stödet till SAK. Genom EU-delegeringen till stöd för APSM har synergierna med strategin för Folke Bernadotte Akademiens (FBA) *Utvecklingssamarbete och fredsfrämjande i Afghanistan 2018–2019* stärkts påtagligt.

3 Resultatredovisning

Sidas bidrag till förändring på strateginivå

Vid detta sista ordinarie rapporteringstillfälle för Afghanistanstrategin 2014-2019 är strategiportföljen i huvudsak balanserad mellan de olika stödområden. Som framgår i tabell 1 i bilagan så går 32 procent av Sidas stöd till Afghanistan till Stöd till den egna förmågan (se vidare avsnitt 3.1) medan 31,6

procent har gått till till Utbildning (se avsnitt 3.2). Ekonomisk utveckling utgörs egentligen - som framgår av tabell 1 - av tre separata stödområden; Sysselsättning 2 procent; Privatsektorutveckling och landsbygdsutveckling 18 procent, Ekonomisk integration 16 procent. Dessa tre stödområden har i tidigare rapportering lagts ihop eftersom de på olika sätt främjar inkluderande ekonomisk utveckling. Sammanlagt har 36 procent av allokeringen 2019 gått till detta område.

Strategiportföljen kanaliseras genom svenska, afghanska och internationella enskilda organisationer (36 procent, varav SAK 17 procent och afghanska enskilda organisationer drygt 2 procent) genom Världsbanken (ARTF, 45 procent), och genom olika FN-organ (16 procent).

ARTF vidareförmedlar årligen cirka USD 800 miljoner från cirka 15 aktiva givare. Under 2019 var Sverige den 5:e största givaren till fonden. Insatserna genomförs i huvudsak av afghanska ministerier och myndigheter. Dessa kanaliseras en del av pengarna vidare till civilsamhällsorganisationer och lokala byråer, som implementerar insatser baserat på de lokala behoven. En mindre andel av finansieringen går till kapacitetsstöd, kontroll och uppföljning som direktadministreras av Världsbanken. De kontrollmekanismer som Världsbanken står för bidrar till att stärka den afghanska regeringens kapacitet för intern styrning och kontroll och till att säkerställa - så långt som möjligt - att givarmedel används korrekt.

Sidas stöd till Svenska Afghanistankommittén (SAK) uppgår till omkring 200 miljoner kronor årligen vilket motsvarar cirka 60 procent av SAKs budget. Det omfattande stödet motiveras av att SAK bidrar till betydande resultat inom hälsa, utbildning, samt utveckling driven av lokalsamhället. Kvinnor, flickor och pojkar, människor med funktionsvariationer, nomader samt återvändande flyktingar utgör de främsta målgrupperna. För att nå sina mål arbetar SAK utifrån ett rättighetsperspektiv med kapacitetsutveckling, grundläggande samhällsservice samt påverkansarbete.

Sidas bedömning är att 25 av 36 insatser sannolikt eller mycket sannolikt kommer att nå planerade mål. Tabell 4 i bilaga 1 visar att det saknas uppdaterade resultatsammanfattningar för 14 insatser då dessa inte färdigställts före 31 december 2019. 2 av dessa härrör från APSM-projektet och är för nya för att bedömas. Som också framgår av tabellen så saknas av samma anledning en bedömning för en relativt stor del av av den utbetalade volymen då stödet till ARTF är en av de insatser som saknar en uppdaterad resultatsammanfattning. För att skapa en så rättvisande bild som möjligt har separata bedömningar gjorts för 8 insatser, dessvärre har dessa inte hunnit fångas upp i P6 rapporten. För fyra av de fem stödområdena bedöms utvecklingen ha gått delvis framåt och delvis bakåt. För ett femte område (Sysselsättning) bedöms utvecklingen ha gått bakåt. Se resomenang under respektive strategimål för en detaljerad redovisning om orsaksammanhangen bakom denna bedömning.

En konkret lärdom är att portföljen(erna) för de tre stödområden som syftar till att stödja ekonomisk utveckling och sysselsättning och hållbart nyttjande av naturresurser blev sårbara då de programmerades med ett fåtal större insatser som skulle leverera mot flera olika delmål och där Sida ofta har varit den enda givaren. I vissa fall kan det vara motiverat att gå in som ensam givare, men det leder också till ett stort beroende av Sida som finansör och Sida bör därför sträva mot samfinansiering.

Trots att Sverige är den femte största bilaterala givaren och den tredje största givaren bland EU:s medlemsstater så är det svenska bidraget till Afghanistan litet i förhållande till totalen och i förhållande till utvecklingsutmaningarna. För att få genomslag behöver vi därför samarbeta med andra vad gäller finansiering och dialog om innehållet i utvecklingssamarbetet. Sveriges flexibla ansats till biståndet kombinerat med strävan att anpassa sig till mottagarlandet (såväl regering som

civilsamhällets) prioriteringar gör att Sverige ses som en tillförlitlig samarbetspartner. Barnrättsfrågor är exempel på ett område där Sverige genom stödet till Rädda barnen har haft en strategisk roll i att bidra till att stärka landets system för att samordna arbetet med trygghet och skydd för barn¹¹

3.1 Stödområde 1: Stöd till den egna förmågan

3.1.1. Mål 1.1: Stärkt respekt för mänskliga rättigheter med särskilt fokus på kvinnors och flickors möjligheter att åtnjuta sina mänskliga rättigheter

Strategimål

Sammanfattningsvis gör Sida bedömningen att utvecklingen mot strategimålet delvis framåt. Antalet kvinnor i parlamentet har ökat från fyra 1990 till 68 stycken efter parlamentsvalet 2018.¹² Asia Foundations senaste studie visar att stödet för jämställdhet inom utbildning och för flickors tillgång till utbildning fortsätter att växa och nu närmare sig 90 procent.¹³ När det gäller genomförandet av den nationella handlingsplanen för kvinnor fred och säkerhet (NAP 1325) har en ny nationell plan (fas 2) utarbetats under hösten 2019 och koordineringen försätter genom en arbetsgrupp ledd av *UN Women*. Andelen kvinnliga tjänstemän har under året ökat från 22 procent till 27,5 procent och specialdomstolar för att eliminera våld mot kvinnor finns nu i 28 provinser (upp från 22 under 2018).¹⁴ Implementeringen av lagen mot våld mot kvinnor (EVAW) går dock långsamt framåt och straffriheten för brott mot denna lag är fortsatt ett stort problem. Könrelaterat våld fortsätter att vara vanligt förekommande, och hälften av kvinnorna upplever våld i nära relationer.¹⁵ Civila offer från konflikten ligger fortsatt på höga nivåer,¹⁶ och under det första nio månaderna 2019 var 41 procent av dessa offer barn och kvinnor. För barn är det en ökning med 11 procent från 2018. Positivt är att en *Child Protection Act* godkändes av parlamentet under året.¹⁷ Risken för bakslag är dock påtaglig. Asia Foundations senaste studie visar att andelen afghaner som anser att det är av vikt att skydda kvinnors rättigheter i ett fredsavtal med talibanerna varierar stort i olika delar av landet. På landsbygden anser färre än hälften att det är av vikt.

Portfölj

Insatsportföljen sammansättning bedöms fortsatt vara relevant, då Afghanistan återigen anses vara ett av de värsta länderna i världen att vara kvinna.¹⁸ Följande insatser bidrog till strategimålet under 2019: MSI, ILF-A, APPRO och UN Women. Sidas portfölj fokuserar både på normativ dialog och systemförändring samtidigt som kvinnor och flickor får tillgång till grundläggande samhällstjänster. Det normativa arbetet på policynivå stärks främst genom det multilaterala samarbetet, vilket inkluderar att arbeta för ökat kvinnligt deltagande i politiska och fredsstärkande processer. *UN Women* har med

¹¹ Save the Children Afghanistan, External Project Evaluation Report on Sida Child Protection Project in Afghanistan – 2016 to 2019. Dox: 007413/20

¹² Information om parlamentsledamöterna går att hitta på deras hemsida: <http://wj.parliament.af/>

¹³ Asia Foundations 2019 'Survey of the Afghan People' s 218

¹⁴ Geneva Mutual Accountability Framework, Third Quarterly Report 2019, s. 1. Dox: 002014/20

¹⁵ UNDP Human Development Report Afghanistan; Gender Development Index 2019

¹⁶ UNAMA Quarterly Report on the Protection of Civilians in Armed Conflict 1 jan – 30 sep 2019

¹⁷ [Save the Children Statement on the Passing of the Law on the Protection of the Child Rights by the Parliament of Afghanistan](https://afghanistan.savethechildren.net), <https://afghanistan.savethechildren.net>

¹⁸ 2019 Women, Peace and security Index 2019/2020

svenskt stöd arbetat med kapacitetsutveckling av kvinnor med fokus på kvinnligt politiskt deltagande. Av 177 utbildade kvinnor valdes senast 5 in i parlamentet.¹⁹ Sverige bidrar även till UNSCR²⁰ 1325 genom koordinering i arbetsgrupper, uppföljning av den nationella planen och utbildning för kvinnor inom fred och medling. Genom svenskt stöd till det civila samhället stärks kvinnors och flickors tillgång till tjänster inom utbildning, hälsa, SRHR, juridiskt stöd och skyddsboende. Sveriges samarbetspartners arbetar även strategiskt med påverkansarbete inom flera olika områden som kvinnors deltagande i valet och fredsförhandlingar, rätten till juridiskt stöd, mot oskuldstester och för flickors rätt till utbildning. Flera insatser under ekonomisk utveckling och utbildning bidrar också till målet genom att ha kvinnor och flickor som målgrupper.

3.1.2 Mål 1.2 Fler kvinnor och män deltar i stärkta demokratiska processer och utkräver ansvar från myndigheter och folkvalda företrädare

Strategimål



Sida bedömer sammantaget att utvecklingen mot strategimålet delvis har gått framåt. Under 2019 har IEC (oberoende valkommissionen) och Electoral Complaints Commission (ECC) fortsatt att utvecklas och implementerat de nya vallagar som antogs 2018. Presidentvalet bedöms dock som problematiskt ur flera relaterade aspekter: säkerhet, valdeltagande, och utbredd korruption. Kombinationen av en långtgående kampanj av talibanerna att skrämja medborgare från att delta i valet²¹ samt misstro mot processen ledde till ett lågt valdeltagande.²² Antalet registrerade för att rösta var nära 9 miljoner. Preliminära valresultat visar på endast 1,824,401 giltiga röster.²³ I den årliga översikten av afghaners åsikter²⁴ framkommer följande om demokrati: Andelen afghaner som ser positivt på demokrati har ökat från 61,4 procent för 2018 till 65,1 procent, vilket dock fortfarande är lägre än de 73,1 procent som noterades i samband med presidentvalet 2014. Fler har registrerat sig för att rösta 2019 (75,1 procent) än för parlamentsvalet 2018. Andelen afghaner som 2019 uttrycker rädsla inför att rösta i nationella val är högre än någonsin. Nära 90 procent av afghaner anser att kvinnor ska få rösta, även om bara 59 procent anser att kvinnor skall vara fria att själva bestämma vem de skall rösta på. Drygt hälften (54 procent) anger att de har inflytande på beslut på lokalnivå (distrikt/provins), vilken ligger i nivå med de små gradvisa ökningarna sedan 2016. Nästan hälften av afghanerna (46,2 procent) anger att det inte känner sig representerade i fredssamtalen, och denna grupp är också mindre benägen att stödja fredssamtalen.

Portfölj



Insatsportföljen bedöms som relevant. Under 2019 levererade 3 insatser mot strategimålet: UNDP - *United Nations Electoral Support Project* (UNESP), *Free and Fair Election Forum of Afghanistan* (FEFA), och *Citizens' Charter Afghanistan Project* (CCAP). Portföljens leverans ligger i att arbeta med att stärka landsomfattande och grundläggande strukturer för demokratiska processer och kvinnor och mäns deltagande på nationell nivå (FEFA och UNESP) och lokal nivå (ARTF finansierade

¹⁹ UN Women Meeting Minutes 161219. Dox: 040025/19

²⁰ United Nations Security Council Resolution

²¹ United Nations Assistance Mission to Afghanistan 2019 'Special Report on 2019 Election Violence' s 1

²² Asia Foundations 2019 'Survey of the Afghan People' s 166

²³ Afghanistan Independent Electoral Commission, December 22 2019

²⁴ Asia Foundations 2019 'Survey of the Afghan People' s 158 ff

CCAP). Sidas stöd via UNDP har sedan 2008 tillsammans med andra givare bidragit till att bygga upp ett valsysteem som en del av främjandet av mänskliga rättigheter i Afghanistan. Under 2019 har stödet bidragit till implementering av de nya vallagar som antogs 2018.²⁵ Stödet till FEFA möjliggör civilsamhällets uppföljning av valsystemet och FEFA utplacerade uppemot 6,000 valobservatörer under presidentvalet 2019.²⁶ Stödet till FEFA levererar även mot mål 1.1 och 1.4. En viktig del av ovan nämnda CCAP är demokratiskt valda bykommittéer – *Community Development Councils* – med nära 50 procent deltagande av kvinnor.²⁷

APSM

Under hösten har Sida utvecklat en portfölj inom ramen för APSM med stöd till afghanska civilsamhällesaktörer. Insatserna inom portföljen syftar till att stärka en inkluderande fredsprocess i Afghanistan, genom att skapa förutsättningar för ett brett folkligt deltagande i fredsanssträngningarna, liksom genom att särskilt rikta in sig på grupper i samhället som marginaliserats i tidigare politiska processer. Inom APSM finns även en EU-finansierad insats med FBA som syftar till att erbjuda tekniskt och tematiskt stöd till afghanska fredsaktörer, bl.a. inom civilsamhället, men även till track I och track II. Utöver detta finns även komponenter som syftar till att stärka länkar mellan alla nivåer i afghanska fredsanssträngningar, samt skapa förtroende. APSM är under utveckling och det är för tidigt att uttala sig om uppnådda resultat. Bedömningen är emellertid att arbetet med APSM är ett mycket viktigt bidrag till agenda 2030, särskilt mål 16.

Mål 1.3 Stärkt kapacitet hos offentliga institutioner att tillhandahålla grundläggande tjänster

Strategimål

Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet har gått delvis framåt. Statsbyggnad i Afghanistan fortsätter att gå långsamt framåt. Försvärande faktorer inkluderar omfattande korruption,²⁸ konfliktens intensitet²⁹ samt det osäkra politiska läget, liksom bristen på kvalificerad arbetskraft. Det finns dock positiva förändringar. Implementeringen av *Subnational Governance Roadmap* gick framåt markant under 2019, och inkluderande slutförandet av lagar för de kommunala och provinsiella råden. En översyn av den lokala förvaltningslagen samt av *Independent Directorate of Local Governace* har också påbörjats. Detta lägger grunden för en decentraliseringsprocess som är nödvändig för att kunna tillhandahålla grundläggande samhällstjänster över hela landet. Den afghanska statens finansiella öppenhet och kontroll har också förbättrats. Under året har den afghanska skattemyndigheten börjat publicera aktuella data för skatte- och tullintäkter veckovis, vilket möjliggör för allmänheten och för givarna att följa utvecklingen under året och tidigt kunna upptäcka anomaliteter.³⁰ Detta bidrog även till att givare och allmänhet kunde följa vad som hände med intäkterna under valprocessen.

²⁵ UNESP Second Quarterly Progress Report 2019, s 1 ff, Dox: 024069/19

²⁶ FEFA Third Quarter Report 2019, s 2, Dox: 033237/19

²⁷ Citizens' Charter Afghanistan Project, Implementation Support Mission Aide Memoire, August – September 2019, Dox: 035130/19

²⁸ UNAMA: Afghanistan's Fight Against Corruption – Groundwork for Peace & Prosperity, 2019.

²⁹ UNAMA Quarterly Report on the Protection of Civilians in Armed Conflict 1 jan – 30 sep 2019

³⁰ FY-1398 Current Revenue Collection Reports: <https://ard.gov.af/?s=english&c=fy-1398-current-revenue-collection-reports>

Portfölj

Insatsportföljen är relevant givet den begränsning som finns i strategin – att Sida bör i möjligaste mån undvika direkt samarbete med den afghanska staten – och det faktum att få partners arbetar direkt med kapacitetsbyggande av offentliga institutioner. Under 2019 levererade 3 insatser mot strategimålet: *UNDP Local Governance Project* (UNDP Logo), ARTF, och stöd till *UNESCO Better Education Systems for Afghanistan's Future* (UNESCO BESAF). ARTF bidrar direkt till målet genom ett incitamentsbaserat budgetstöd med fokus på centrala reformer inom exempelvis offentlig finansiell styrning. Afghanistan lyckades 2019 genomföra alla reformer länkade till budgetstödet inklusive utformandet av regleringar för att introducera mervärdeskatt, frekvent publicering av statliga intäktsdata, förbättrade lagar och regleringar för offentlig personal, antagande av policy för att öka andelen kvinnor bland offentliganställda, m.m.³¹ UNDP Logo stärker administration på lokal nivå och implementeras genom *Independent Directorate for Local Governance*. UNDP Logo har under 2019 uppnått förbättrade resultat och har, förutom bidragit till den översyn av lagar som nämns ovan, t.ex. bidragit till att öka utvalda kommuners resursmobilisering samt framtagandet av ett *Local Governance Management Information System*.³² Det svenska stödet via UNESCO har bidragit till att stödja det omfattande reformarbete inom utbildningssektorn som pågått och en mer tydlig sektor- och systemansats. Stödet till UNESCO levererar även mot mål 2.1.

3.1.3 Mål 1.4 Stärkt kapacitet inom det civila samhället att arbeta för ökad respekt för mänskliga rättigheter och bidra till insyn och granskning av offentliga institutioner

Strategimål

Sida bedömer sammantaget att utvecklingen mot strategimålet delvis går i önskvärd inriktning. Det finns fortfarande en återkommande oro över ett begränsat utrymme för det civila samhället. Stora delar av problemet är säkerhetsrelaterat: attacker från regeringsfientliga aktörer samt övervåld av polis³³ leder till att en majoritet (75,2 procent) av afghaner fortsatt uttrycker rädsla för att delta i fredliga demonstrationer.³⁴ Vissa individer utnyttjar även sina maktpositioner för att begränsa det fria ordet,³⁵ och organisationer inom civilsamhället som arbetar för ökad respekt för mänskliga rättigheter och granskning av offentliga institutioner är särskilt utsatta.³⁶ Dödliga attacker mot journalister minskade 2019 jämfört med 2018,³⁷ men arbetssituationen för kvinnliga journalister är fortsatt mycket svår. Journalistyrket ses inte av alla som ”lämpligt” för kvinnor, vilket t.ex. leder till våld i hemmet, trakasserier (off- och on-line), och i längden självcensur.³⁸

³¹ World Bank ARTF Incentive Program Working Group Meeting Minutes 11 december 2019, Agenda Item #2: Update on 2019 Development Policy Grant Completion. Dox: 001289/20

³² UNDP Local Governance Project Afghanistan 2019 First Quarterly Report, Dox: 033886/19

³³ [Freedom House, Afghanistan 2019](#)

³⁴ Asia Foundations 2019 'Survey of the Afghan People' s 158 ff

³⁵ Reserapport Kabul, oktober 2019. Dox: 035735/19

³⁶ [Freedom House, Afghanistan 2019](#)

³⁷ CPJ: Number of journalists killed falls sharply as reprisal murders hit record low, December 17 2019

³⁸ IMS: The safety of women journalists: Breaking the cycle of silence and violence, 2019.

Ett område där framsteg fortsätter att vara långsamma i förhållande till åtagande är anti-korruption. I den årliga översikten av afghaners åsikter framkommer det att 67,9 procent³⁹ av afghaner tycker att korruption är ett stort hinder i deras dagliga liv, vilket är något lägre än 2018 (70,6 procent). Regeringen har under 2019 fortsatt att stärka upp det nationella ramverket för att motverka korruption. Dock har ännu inte den *Anti-Corruption Commission* som lagen kräver installerats men *Access to Information Commission* har under 2019 påbörjat sitt arbete. Även utbildningsministeriets arbete avseende antikorruption prioriteras och följs upp systematiskt, bland annat genom den nyligen etablerade kommittén mot korruption inom utbildning.⁴⁰

Portfölj



Insatsportföljen är relevant i relation till utvecklingen i Afghanistan under strategiperioden och i relation till strategimålen. Under 2019 levererade 4 insatser mot strategimålet: International Media Support (IMS), Integrity Watch Afghanistan (IWA), Afghanistan Research and Evaluation Unit (AREU), Afghanistan Analyst Network (AAN) och Free and Fair Election Forum of Afghanistan (FEFA). Insatserna kompletterar stöd till systembyggande, (tex. stöd till skyldighetsbärare under mål 1.3) och gör det möjligt för civilsamhället att fungera som en Watch dog, tillhandahålla oberoende evidensbaserad analys, eller utkräva ansvar av staten i dess arbete för yttrandefrihet i Afghanistan. Flera av de organisationer som erhållit kärnstöd har blivit respekterade och aktiva samhällsaktörer. Stödet via IMS till Afghan Journalist Safety Committee (AJSC) har fungerat som en modell för säkerhetsutbildningar och posttraumatisks stöd till journalister, och under 2019 har modellen även inkorporerat arbete för att förebygga sexuella trakasserier mot kvinnliga journalister. IWA har fått ta emot ytterligare hot för sitt ytterst relevanta arbete mot korruption, men har under 2019 även sett förbättringar gällande samarbete med lokala (distrikt/provins) myndighetsutövare.⁴¹

3.2 Stödområde 2: Utbildning

3.2.1 Mål 2.1 Fler flickor och pojkar har tillgång till förbättrad grundskole- och gymnasieutbildning

Strategimål



Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet till stor del går framåt. Närmare en fjärdedel av afghanerna anser att utbildningens kvalitet har förbättrats sedan föregående år medan drygt hälften anser att kvaliteten är densamma.⁴² Människor som bor i städer är något mer positiva till utvecklingen än befolkningen på landsbygden.⁴³ Under 2019 har flera initiativ tagits för att förbättra tillgången och tillgängligheten till grundskole- och gymnasieutbildning. Satsningar på Community Based Education (CBE) har gjort det möjligt för fler flickor och pojkar på flykt eller som bor i otillgängliga områden att få gå i skolan. Koordineringen av utbildning för internflyktingar och återvändande har fortsatt förbättrats och inneburit att cirka 190,000 flickor och pojkar på flykt har under de två senaste åren fått

³⁹ Asia Foundations 2019 'Survey of the Afghan People' s 158 ff

⁴⁰ MEC rapport: Monitoring the Education Sector. Fifth Monitoring Report. Dox 007414/20

⁴¹ Reserapport Kabul, oktober 2019. Dox: 035735/19

⁴² Asia Foundations 2019 'Survey of the Afghan People', s 124

⁴³ Asia Foundations 2019 'Survey of the Afghan People', s 124

tillgång till utbildning. Mer än 7 600 lärare har rekryterats och utbildats för detta ändamål.⁴⁴ Arbetet mot en så kallad Sector-Wide Approach (SWAp) fortsätter framåt.⁴⁵ Ökningen av antalet elever har mattats av något och är i dagsläget i paritet med befolkningsökningen.⁴⁶ Det är fortfarande mindre troligt att flickor får gå i skolan, jämfört med pojkar. Läs- och skrivkunnigheten är fortfarande mycket låg och två av tre vuxna afghaner är illiterata. Utvecklingen går dock långsamt åt rätt håll på lång sikt, eftersom fler barn lär sig läsa och skriva i skolan. Samtidigt deltar redan idag mer än 200 000 kvinnor och män i olika former av läs- och skrivkurser.⁴⁷

Portfölj



Insatsportföljen bedöms vara relevant i relation till strategimålet och till utvecklingen i landet. Sju insatser bidrar till detta strategimål (SAK, ARTF/EQRA, Unesco BESAF, Education Cannot Wait (ECW), Norwegian Refugee Council och Save the Children International Education in Emergencies (SCI EiE) och Helpdesk). På grund av den svåra humanitära situationen i landet har det varit nödvändigt att särskilt satsa på utbildning för internflyktingar. Portföljen utgörs därför av insatser både för att stärka det nationella utbildningssystemet på lång sikt med fokus på inkluderande utbildning samt insatser för att möta det akuta behovet av utbildning bland den stora gruppen av internflyktingar, där cirka 60 procent utgörs av barn, och återvändande flyktingar. Genom att finansiera både the Global Partnership for Education (GPE) globalt och ARTF bidrar det svenska stödet till att nya skolor byggs och fler flickor och pojkar får tillgång till grundskole- och gymnasieutbildning. Sveriges stöd till SAK och dess utbildningsprogram, med ett särskilt fokus på flickor och barn med funktionshinder, har inneburit att cirka 90 000 flickor och pojkar i 14 provinser kan gå i skolan. Dessutom har Sveriges öronmärkta stöd via det globala initiativet ECW inneburit att denna finansieringsmekanism nu etablerats i Afghanistan för att koordinera och implementera ett flerårigt utbildningsprogram för internflyktingar och återvändande.

3.2.2 Mål 2.2 Fler flickor och pojkar har möjlighet att slutföra sin skolgång

Strategimål



Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet går delvis framåt. Det pågår sedan några år ett omfattande arbete i Afghanistan avseende läroplansutveckling och formulering av nya kursplaner. Arbetet inkluderar även lärarutbildning och fortbildning för skolpersonal avseende den nya läroplanen samt framtagning av nya läromedel. Finansieringen för detta genomgripande reformarbete är dock inte tillräcklig och kapacitet samt professionell expertis saknas till stor del, vilket gör att processen går långsamt.⁴⁸ Processen vid rekrytering av lärare har blivit mer transparent och baseras nu på meriter. Dessutom har arbetet med stöd till professionell utveckling för lärare och rektorer påbörjats. När det gäller kvaliteten på lärarna är dock situationen fortfarande problematisk, särskilt på landsbygden och i

⁴⁴ Afghanistan Education in Emergencies Working Group (EiE WG) Dashbord, November 2019. Dox: 007442/20

⁴⁵ Human Resources Development Board Steering Committee Meeting Minutes, daterad 2019-11-28. Dox: 007416/20

⁴⁶ Ministry of Education: Education Joint Review 2019, Summary Report (draft), daterad 2020-01-16. Dox: 007417/20

⁴⁷ Ministry of Education: Presentation 9th NESP-III Steering Committee, 2019-12-17. Dox: 007418/20

⁴⁸ Ministry of Education: Education Joint Review 2019, Summary Report (draft), daterad 2020-01-16. Dox: 007417/20

svårtillgängliga områden i landet. Regeringen arbetar med att kontinuerligt förbättra skolbyggnader och säkerheten i anslutning till skolorna. Hotet om attacker mot skolor är fortfarande hög och attackerna ökade under höstens presidentval då skolbyggnader användes som vallokaler.

Portfölj

Insatsportföljen bedöms vara relevant. Fyra insatser bidrar till detta strategimål SAK, ARTF/EQRA, Unesco BESAF och Helpdesk). Genom svensk strategisk dialog har hinder för flickor och pojkar att slutföra sin skolgång kontinuerligt lyfts fram då policydokument, strategier och utbildningsprogram formulerats. Flera av Sidas insatser bidrar till detta arbete, främst stödet till Unesco och ARTF via EQRA. Inom ramen för stödet till Unesco har ett par studier samt en kartläggning avseende behov av kapacitetsutveckling inom utbildningssektorn genomförts för att bidra till utveckling av kvaliteten inom utbildning. Att erbjuda flickor och pojkar utbildning genom alternativa utbildningsformer och alfabetiseringsinsatser för unga afghaner, främst kvinnor, innebär många gånger utmaningar särskilt i relation till integrering i det formella utbildningssystemet. Flera åtgärder har gjorts under det senaste året avseende policy och samordning för att lösa detta problem, men fortfarande saknas till stor del kapaciteten bland existerande så kallade hubb-skolor att ta emot dessa elever som önskar slutföra sin skolgång.⁴⁹ SAK och övriga svenska samarbetspartners arbetar aktivt med denna fråga och under 2018 överlämnade SAK 1 153 klasser till den afghanska staten för integrering i det formella skolsystemet.⁵⁰ Higher Education Development Program (HEDP) finansieras genom ARTF och har bidragit till ett ökat antal studerande vid de statliga universiteten inom prioriterade program med inriktning mot ekonomisk utveckling. Antalet kvinnliga studenter har överlag ökat något, tack vare förbättrade möjligheter till barnomsorg, rådgivning och stipendier.⁵¹

3.3 Stödområde 3: Sysselsättning

3.3.1 Mål 3.1 Ökat antal kvinnor och män som har kunskaper och färdigheter som ökar möjligheterna till produktiv och hållbar sysselsättning

Strategimål

Sammantaget bedömer Sida att utvecklingen mot strategimålet inte har gått i önskvärd riktning. Afghanistans ekonomi kännetecknas av hög arbetslöshet och undersysselsättning. En arbetsmarknad består av en utbuds- och en efterfrågesida. På utbudssidan, vilket det här målet fokuserar på, är humankapitalet relativt svagt. Yrkesutbildningssystemet är i behov av reformering för att möta de kompetensbehov som finns. Enligt en rapport från arbetsmarknadsministeriet har det lagts för lite

⁴⁹ The Konterra Group: Mid-Term Evaluation of the Increasing Access to Basic Education and Gender Equality Programme (Afghanistan) (2015-2019, Final report. Maj 2019, s 21-24. Dox: 020488/19

⁵⁰ Swedish Committee for Afghanistan: Annual Narrative Report to Sida for 2018, reviderad version augusti 2019, s 19-29, Dox: 024412/19

⁵¹ Ministry of Higher Education: HEDP Bi Monthly Progress Monitoring Report, July and August 2019, daterad 2019-09-01. <http://www.hedp.af/report-center/>

resurser på att uppdatera existerande kursplaner och ännu mindre resurser på att utveckla kursplaner inom nya yrkesområden.⁵²

Portfölj

Portföljens sammansättning bedöms vara relevant. Fyra insatser bidrar specifikt till målet; ILO Road 2 Jobs, Mercy Corps Employable, Skilled and Inclusive Workforce (EISF), SAKs arbete med yrkesutbildning samt Aga Khan Foundation's Stimulating Private Sector for Inclusive Economic Development (SPEDA II). ESIF-programmet handlar om att bygga kapacitet inom yrkesutbildning. Programmets ansats där koordinering med Afghanistans arbetsmarknadsdepartement är en prioriterad del ses som ett viktigt steg i att bygga ett mer hållbart system för yrkesutbildningar. ESIF fokuserar på grupper såsom återvändande ungdomar, kvinnor, och internflyktingar och värdsamhällen för dessa. Hittills är nästan 50 procent av kursdeltagarna kvinnor vilket får anses som högt i konservativa miljöer⁵³. Inom sin verksamhet bedriver SAK yrkesutbildning i 12 provinser.⁵⁴ SPEDA II bidrar till målet genom att inom ramen för utveckling av rurala värdekedjor utbilda jordbrukare samt småföretag som i sin tur utbildar jordbrukare. Denna insats redovisas även under 3.4.1, 3.4.2 och 3.5.1.

3.4 Stödområde 4: Privatsektorutveckling och landsbygdsutveckling

3.4.1 Mål 4.1 Ökad produktivetet och förädlingsgrad inom lantbruket, samt hållbart nyttjande av naturresurser

Strategimål

Utvecklingen mot strategimålet bedöms delvis ha gått i önskvärd riktning under 2019. Mellan åren 2007 och 2012 växte jordbrukssektorn med i snitt 8 procent per år. Åren därefter var tillväxten i jordbrukssektorn mycket svag och kraftig torka under 2017 och 2018 försvagade sektorn. Avseende 2019 har jordbruket under ett gynnsammare klimat både bidragit till en ökning av den ekonomiska tillväxten och till en minskning av handelsunderskottet. Världsbanken uppskattar att tillväxten inom jordbruket kommer att hamna på 4,5 procent för 2019.⁵⁵ Totalt står sektorn dock för modesta 18,7 procent av BNP.⁵⁶ Då en majoritet afghaner lever på landsbygden blir jordbruket en central källa för sysselsättning. Eftersom odlingsbar mark i Afghanistan endast är 12 procent⁵⁷ i relation till landytan blir effekten att väldigt många människor lever på en resurs som är begränsad i omfattning. Pressen på arbetsmarknaden i rurala områden har inte heller kompenseras av omfattningen av nya jobb i urbana områden. Tillväxtsiffrorna ovan gäller det legala jordbruket. Världsbanken uppskattar att produktionen av opium kan ha tagit fart under 2019, detta på grund av mer förmånligt väder och brist på andra försörjningsmöjligheter. Räknat i exportvärde beräknas opiumproduktionen ligga på mellan 13 och 24 procent av BNP.⁵⁸ Nationell data som redovisar hållbart användande av naturresurser finns inte tillgängligt för Afghanistan, det finns inget som tyder på att hållbarheten i detta nyttjande skulle ha blivit mer hållbart under rapporteringsperioden.

⁵² Ministry of Labor, Social Affairs, Martyrs and Disabled, Reform and Expansion of Non-formal and Informal TVET, November 2017, s. 4

⁵³ Mercy Corps, ESIF, Annual progress report, May 2019, s. 5, Dox 018682/19

⁵⁴ Svenska Afghanistan Kommitteen Verksamhetsberättelse och Årsredovisning 2017, p. 32, Dox 024412/19

⁵⁵ Afghanistan Development Update, World Bank, July 2019, s. 42

⁵⁶ Afghanistan Development Update, World Bank, July 2019, s. 31

⁵⁷ World Bank Group, Jobs in Agriculture, 2018, s. 67

⁵⁸ Afghanistan Development Update, World Bank, July 2019, s. 4

Portfölj

Insatsportföljens sammansättning bedöms vara relevant. Följande insatser bidrar till strategimålet: SPEDA II, Roads 2 Jobs och Womens Economic Empowerment- Rural Development Programme (WEE -RDP) genom ARTF. Insatserna fokuserar på att öka kommersialiseringsgraden och produktiviteten i jordbruksproduktionen vilket enligt det underliggande antagandet kommer att leda till bättre försörjningsmöjligheter på landsbygden. Med integrerade privatsektor- och företagarperspektiv kompletterar insatserna jordbruksprogram inom ARTF som tenderar att vara mer drivna av den offentliga sektorn. Insatsen SPEDA II som genomförs av Aga Khan Foundation, fokuserar på utveckling av utvalda värdekedjor inom jordbruket, ökad produktivitet, möjligheter till hållbart företagande och ökat ekonomiskt deltagande för kvinnor.⁵⁹ Exempelvis har över 50 'Business Membership Organisations' stöttats under 2019; jordbrukarföreningar som arbetar för gemensamma inköp och försäljning⁶⁰. Insatsen stödjer en övergång till användning av biologiska bekämpningsmedel vilka är bättre för miljön och billigare jämfört med kemiska bekämpningsmedel. Även insatsen ILO Road2Jobs stöttar landsbygdsutveckling och rurala värdekedjor, exempelvis har insatsen bidragit till att öka förädlingsgraden inom mejerivaror.⁶¹

3.4.2 Mål 4.2 Förbättrade försörjningsmöjligheter för fattiga kvinnor och män på landsbygden inklusive förutsättningar att starta och driva kommersiella verksamheter

Strategimål

Sammantaget bedömer Sida att utvecklingen mot strategimålet inte har gått i önskvärd riktning. Under det senaste decenniet har fattigdomen ökat i landet; i relativa termer har ökningen varit störst i urbana områden medan fattigdomen i absoluta tal har ökat mest på landsbygden.⁶² Den ekonomiska tillväxten i Afghanistan uppskattas ha ökat något under 2019 från 1,8 procent under 2018 till 2,5 procent under 2019; några promille över befolkningstillväxten⁶³. Arbetslöshet och undersysselsättning är en omfattande utmaning och den begränsade tillväxten räcker inte till för att skapa tillräcklig sysselsättning; enligt en studie publicerad år 2018 ligger den officiella arbetslösheten på ca 24 procent i landet⁶⁴. En enkät från Asia Foundation från 2019 indikerar att ca 46 procent (av vilka 81,9 procent är män och 10,4 procent är kvinnor) av den vuxna befolkningen utför någon typ av aktivitet som genererar intäkter.⁶⁵ Avseende affärsverksamhet och investeringar råder osäkerhet på grund av flera faktorer; presidentvalet under hösten 2019, säkerhetssituationen och förhandlingar med talibanerna, och osäkerhet kring internationellt stöd till landet.⁶⁶ Enligt Världsbankens årliga ranking gällande affärsklimat "Doing Business" klättrade Afghanistan under 2018 från plats 183 till 167, för att under

⁵⁹ Stimulating Private Sector for Inclusive Economic Development in Afghanistan, proposal to Sida. Aga Khan Foundation Afghanistan 2017, Dox (034232/17)

⁶⁰ Aga Khan Foundation, kvartalsrapporter Q2 & Q3, 2019, Dox 040318/19, 033863/19

⁶¹ ILO, Technical Progress report for 2018, 2019, s.12-13, Dox 012793/19

⁶² Sida Multidimensionell fattigdomsanalys, 2019, s. 15

⁶³ Afghanistan Development Update, World Bank, July 2019, s. 31

⁶⁴ Afghanistan Central Statistics Organization, Afghanistan Living Conditions Survey 2016-2017, 2018, s. IV

⁶⁵ Asia Foundation, A survey of the Afghan People, 2019, s. 89-91

⁶⁶ Afghanistan Development Update, World Bank, July 2019, s. i

2019 åter sjunka till plats 173.⁶⁷ Dessa svängningar understryker behovet av hållbara reformer för att förbättra affärsklimatet.

Portfölj



Insatsportföljens sammansättning bedöms som delvis relevant då ett antal insatser inte kunnat initieras eller genomföras enligt plan; Under 2019 levererade följande insatser mot strategimålet: Roads 2 Jobs, SPEDA II och WEE-RDP (ARTF) Under 2019 har Roads 2 Jobs arbetat framgångsrikt med bland annat att stärka kvinnors ekonomiska egenmakt; som exempel har hundratals jobb skapats och förbättrats inom tillverkning av mattor⁶⁸. SPEDA II har genom teknisk rådgivningstöttat leverantörer av insatsvaror och tjänster i att utveckla sina affärsmodeller för att fler jordbrukare ska kunna nås av bättre tjänster och insatsvaror och på så sätt kunna öka sin lönsamhet.⁶⁹

Under året hade Sida förhoppningar om att den försenade insatsen ”Afghanistan Investment Climate Programme” (AICP) skulle komma igång på allvar. Dessvärre har programmet, främst av rekryteringsskäl, inte kunnat påbörja sin implementering och Sida kommer att avsluta sitt bidrag till insatsen. Vidare beslöt Sida att avsluta en långt framskriden beredning avseende en garanti till riskkapitalfirman InFrontier. Sida bestämde även att inte bereda stöd till en andra fas av ILOs projekt Roads2Jobs. Även om insatsen levererat vissa intressanta resultat så bedömer Sida att insatsen kommer att få svårt att nå den typ av skalbarhet som eftersträvas för projekt som använder sig av marknadssystemansatsen. Inom stödet till ARTF följer Sida särskilt programmet Women’s Economic Empowerment – Rural Development Program (WEE-RDP). Implementeringen tog fart under 2019 och omfattar för närvarande ca 20 provinser. WEE-RDP syftar till att stärka kvinnors ekonomiska egenmakt via s.k. självhjälpsgrupper och micro- och småföretagsgrupper⁷⁰. Antalet givare inom privatsektorutveckling är relativt begränsat och Sverige bedöms vara en av de fyra-fem största givarna inom området.

3.5 Stödområde 5: Ekonomisk Integration

3.5.1 Mål 5:1 Förbättrad infrastruktur, tillgång till marknader och finansiella tjänster på landsbygden.

Strategimål



Sida bedömer att utvecklingen mot strategimålet går delvis i önskad riktning. Avseende vägnät saknar upp mot 40 procent av befolkningen på landsbygden tillgång till vägar som är användbara året runt.⁷¹ (Uppdatera, har mailat UNOPS) Det begränsade vägnätet på landsbygden utgör ett hinder för tillgång till marknader, utbildning, vård och sociala aktiviteter. Avseende tillgång till elektricitet är det stora skillnader mellan landsbygden och urbana områden. I en enkät från Asia Foundation från 2019 svarar 33 procent av människor i urbana områden att tillgången har förbättrats, medan motsvarande siffra är

⁶⁷ Doing Business 2020, World Bank, p. 4

⁶⁸ Möte med ILO enligt reserapport Kabul, januari 2020, Dox 003253/20

⁶⁹ SPEDA project Quarterly report October to December 2019, p. 9, Dox 004540/20

⁷⁰ World Bank, WEE-RDP Implementation Status and Results report, April 2019, Dox 013667/19

⁷¹ A Survey of the Afghan People – Afghanistan in 2017, Asia Foundation, p. 207

16 procent för landsbygden. I urbana områden får 90,9 procent av människorna sin energi från det nationella elnätet, jämförbart med 27,7 procent på landsbygden⁷². Utlåningen från finansiella institut ligger på en fortsatt mycket låg nivå i landet; utlåningen från banker till privat sektor motsvarade år 2017 endast 3 procent av BNP och tendensen är nedåtgående, både av utbuds- och efterfrågeskäl⁷³. Skillnaden mellan landsbygd och stad är mycket omfattande⁷⁴. Inom segmentet mikrofinansiering är tendensen svagt uppåtående. Antalet låntagare inom paraplyorganisationen Microfinance Investment Support Facility for Afghanistan ökade med ca 6 procent under 2018 och andelen kvinnliga låntagare ökade från 29 procent till 35 procent⁷⁵.

Portfölj



Insatsportföljens sammansättning bedöms vara relevant. Följande insatser levererade mot strategimålet under 2019: Rural Access Improvement Project (RAIP IV) som genomförs av UNOPS, SPEDA II, SAK och ARTF genom CCAP. Under 2019 utförde UNOPS bl.a. underhåll av nästan 70 mil väg och vidareutvecklade ett system för underhåll och skötsel av vägar som omfattades av det afghanska vägverket⁷⁶. Den beredning av stöd till elektrifiering av hushåll och småföretag på landsbygden som planerades för 2019 genomfördes inte, främst på grund av avsaknad av lämpliga projekt och samarbetspartners. SPEDA II-programmet arbetar för ökat tillträde till marknader för småskaliga jordbrukare. Förutom teknisk rådgivning och sammanförande av marknadsaktörer bidrar programmet med småskalig infrastruktur såsom bevattningslösningar, förråd och fysiska handelsplatser för kvinnor; och under 2019 lämnades 30 nya infrastruktur-projekt över till lokalsamhällen. Svenska Afghanistankommittén (SAK) arbetar med att bygga upp och stärka kapaciteten för föreningar för sparande och lån på landsbygden. Under 2018 var 748 SAK-stöttade föreningar aktiva, med ca 12 000 individuella medlemmar⁷⁷.

4. Implikationer för innevarande strategiperiod

Denna strategirapport redogör för utvecklingen under det sista ordinarie året på strategiperioden. Samarbetsstrategin för Afghanistan 2014-2019 har i avvaktan på beslut om ny strategi för 2020-2024, förlängts till att också omfatta 2020. Då beslut om ny strategi fattas av regeringen under 2020, fortsätter Sveriges samarbete med Afghanistan i enlighet med den nya strategin. Vid tillfället för strategirapportering för 2020, kommer därför en del av rapporten att göras i förhållande till strategin för 2014-2019 och den andra delen i relation till strategin för 2020-2024.

⁷² Asia Foundation, A survey of the Afghan People, 2019, s. 108-109

⁷³ Afghanistan Development Update, World Bank, July 2019, s. 9

⁷⁴ Afghanistan Credit Guarantee Facility som utfärdar garantier för företagslån uppger att endast 6 procent av garanterade lån under Q3 2019 låg utanför storstadsområdena Kabul, Herat och Balkh/Mazar

⁷⁵ MISFA, Annual report 2019, s. 16

⁷⁶ UNOPS, Annual Progress Report 2019, s. 7, Dox 003236/20, Möte med UNOPS enligt reserapport Kabul, januari 2020, Dox 003253/20

⁷⁷ Swedish Committee for Afghanistan, Annual narrative report 2018, Revised version August 2019, s. 31, Dox 024412/19

Bilaga 1 Rapport P6 Finansiellt år 2019



P6 Annex to Strategy Report 2019 for Afghanistan 2014-2019

All data in report is per December 31, 2019. It is an annex to the Strategy Report submitted to the Ministry of Foreign Affairs.

Average Annual Strategy Amount 2019: 812 000 KSEK

Total Strategy Outcome 2019: 1 059 482 KSEK

Strategi	Stödområde	Mål	Utbetalat 2019
Strategy	Areas of Support	Objective	Outcome 2019 (KSEK)
Afghanistan 2014-2019	Total		1 059 482
	Empowerment	Strengthened respect for human rights, with particular focus on the opportunities of women and children to enjoy their human rights	131 989
		More women and men participate in strengthened democratic processes and demand accountability from authorities and elected representatives	101 937
		Strengthened capacity of public institutions to provide basic services	93 850
		Strengthened capacity of civil society to promote greater respect for human rights and contribute to the transparency and scrutiny of public institutions	12 000
		Total	339 776
	Education	More girls and boys have access to improved schooling up to and including upper secondary education	299 173
		More girls and boys have the opportunity to complete their schooling	36 083
		Total	335 256
	Employment	Increased number of women and men have knowledge and skills that increase their opportunities for productive and sustainable employment	20 000
		Total	20 000
	Private sector development and rural development	Increased productivity and value added in agriculture, as well as sustainable use of natural resources	61 950
		Improved livelihood opportunities for poor women and men in rural areas, including conditions to start and run commercial activities	130 250
		Total	192 200
	Economic integration	Improved infrastructure, access to markets and financial services in rural areas	172 250
Total		172 250	

Latest update: 2020-01-24

Print date: 2020-01-27

Page 1 of 5

Report name: P6 Annex to strategy report

All data in report is per December 31, 2019



P6 Annex to Strategy Report 2019 for Afghanistan 2014-2019

Table 2. Total Strategy Amount and Disbursed Amount During the Strategy Period (KSEK)

Strategy is in its 6th year with total duration of 6 years.

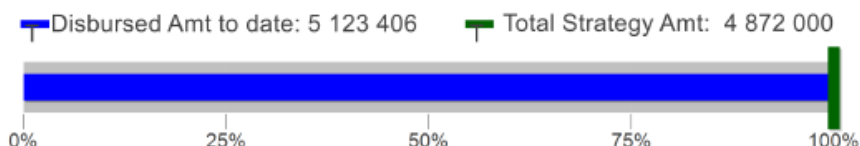
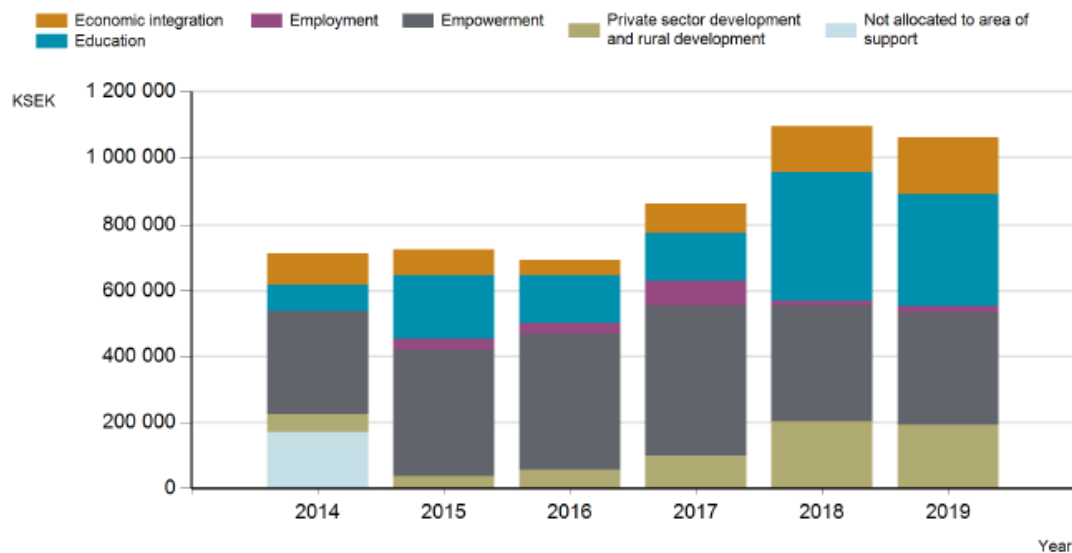


Table 3. Agreed Amounts per Area of Support for the Strategy Period



Information on area of support/objective in strategies was phased into Sida's systems starting 2012, but is incomplete up to 2015. This relates only to system generated data. Sidas contributions have always been assessed in relation to decided strategies incl. areas of support and objective (and previously areas and subareas). Correct information on division per area of support for 2015 and earlier is available in the previous strategy reports.

Latest update: 2020-01-24
 Print date: 2020-01-27

Page 3 of 5

Report name: P6 Annex to strategy report
 All data in report is per December 31, 2019



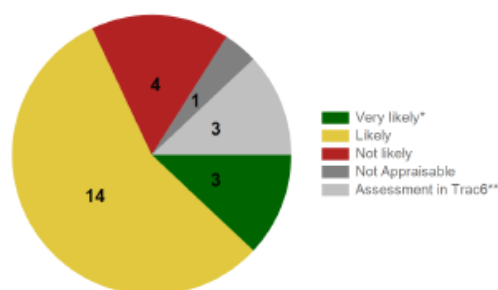
P6 Annex to Strategy Report 2019 for Afghanistan 2014-2019

Table 4. Assessment of the Likelihood of Achieving the Contribution Objectives

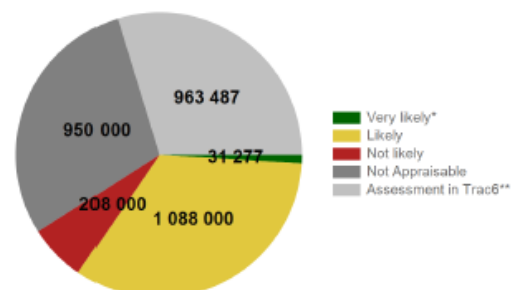
The two pie charts show the assessments of the likelihood of achieving the objectives of the contributions included in the strategy portfolio as per (4.1) contributions and (4.2) accumulated disbursed amount. The data is system-generated and aggregated based on the *Conclusion on Performance* (CoP) in Trac. In connection with the CoP, the question of the likelihood of achieving the contribution objective is answered according to a four-point scale, namely:

1. Very likely
2. Likely
3. Not likely
4. Not appraisable¹

4.1 As per Contribution



4.2 As per Accumulated Disbursed Amount (KSEK)



* Agreements newer than one year are assessed as "very likely" by default.

** Assessments made in Trac 6 have not been migrated since some questions in Trac 7.0 are new and have no equivalent in earlier versions of Trac. Therefore, the assessments made in Trac 6 are grey.

¹ Assessment "Not appraisable" is justified in cases when:

- There is not enough data to make an assessment (eg in difficult environments or late reports)
- The context of the contribution has changed significantly (eg natural disaster, coup d'état, extensive staff change of partner, corruption claim or similar.)
- The contribution itself has changed significantly (eg, the goal, scope, or timeframe of the contribution has been changed)

Latest update: 2020-01-24

Print date: 2020-01-27

Page 4 of 5

Report name: P6 Annex to strategy report

All data in report is per December 31, 2019



P6 Annex to Strategy Report 2019 for Afghanistan 2014-2019

Table 5. Outcome on All Appropriations in the Selected Country/Region (incl. Country Allocation)

	Anslagspost	Utfall 2019 (KSEK)	Avtalad bemyndiganderam (KSEK)
ID03 Partner country ENG	Appropriation	Outcome 2019 (KSEK)	Agreed frame of Outstanding commitments (KSEK)
Afghanistan	101 Humanitära insatser (7 1:1.1)	167 812	0
	103 Stöd genom svenska organisationer i det civila samh (7 1:1.5)	2 450	0
	104 Asien (7 1:1.6)	1 027 035	1 265 416
	33 Strategiskt inriktade bidrag	-835	0
	Total	1 196 462	1 265 416

The first three digits is a Sida-internal code. The numbers in brackets after the title is the appropriation number in the Swedish state budget, for example (7 1:1.6) is expenditure area 7, appropriation area 1:1, appropriation 6 = Asia. Appropriations 30, 31 and 33 are managed by the MFA and administered by Sida.